

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Златимир Коларов, д.м.н.

Клиника по ревматология, УМБАЛ „Св. Ив. Рилски“
Катедра по Ревматология, Медицински университет-София

на дисертационен труд за придобиване на научно-образователната степен „Доктор по фармация“ на **магистър-фармацевт Цветомир Марио Делийски** – асистент към Учебно- научна лаборатория „Социална Фармация“ към Факултет по химия и фармация на СУ „Климент Охридски“ на тема „Свързано със здравето качество на живот при пациенти с васкулити, асоциирани с антинеутрофилни цитоплазмени антитела, провеждащи биологично лечение“ с научни ръководители доц. д-р Емил Христов, дф и доц. д-р Любомир Маринчев, дм, Област на висшето образование – 7. Здравеопазване и спорт, Професионално направление – 7.3 Фармация, Научна специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“

Дисертационният труд е обсъден и насочен за защита от Катедра по физикохимия, Факултет по химия и фармация, СУ „Свети Климент Охридски“, гр. София. Съдържа 154 страници, онагледен е с 42 таблици, 33 фигури и 2 снимки и две приложения с описание на тестовете, индексите и въпросниците, изпозвани при изследване и проследяване на болните. Литературната справка включва 468 източници, подредени по реда на цитиранията.

Проучванията, отразени в заглавието на научния труд, са в три основни, широко дебатирани и проучвани насоки на медицинските изследвания понастоящем – качество на живот, васкулити – едни от най-тежко протичащите и проблемни ревматологични заболявания, сред които асоциираните с антинеутрофилни цитоплазмени антитела са най-тежко протичащите и относително слабо познати на широката медицинска общност и биологична терапия – безспорен терапевтичен авангард не само в областта на ревматологията, но и в територията и на други вътрешни, дерматологични, гастроентерологични и други заболявания. Това прави темата на дисертационния труд безспорно актуална, съвременна и значима.

Въведението в размер на 7 страници отразява пространно мащаба и основанията за провеждането на научния труд. Литературният обзор, написан на 25 стандартни страници, показва отличната осведоменост на автора по темата на дисертационния труд. Акцентът е върху клиничните прояви и лечението на системните васкулити, което е логично следствие от замислените и успешно проведени проучвания, отразени в заглавието на дисертационния труд.

Целта и задачите на дисертационния труд (6 на брой) са ясно и точно дефинирана, съответстваща на заглавието и замислените проучвания.

Броят на болните 12 по принцип е малък, но в случая е обоснован поради ниската честота на болестта и ниския брой на болните, подходящи за биологична терапия от една страна и нуждата от подобно проучване от друга, поради тежкото протичане на болестта и възможността за адекватно лечение с биологично средство, повлияваща освен активността на болестта, от там и качеството на живот на болните, което до ерата на биологичната терапия бе силно понижено.

Включващите и изключващите критерии са ясни, добре обмислени и дефинирани, дават възможност за получаване на ясни, конкретни и реални резултати и намаляват до минимум възможността да бъдат включени неподходящи болни в проучването. Болните са пълноценно обработени по демографски, клинични и функционални показатели с надеждни, съвременни методи, тестове, въпросници и индекси.

Използваните методи за оценка на качеството на живот на болните са съвременни, актуални и дават възможност да се направят логични и обективни изводи относно мнението на болните и обективното им състояние за тяхното физическо, психическо и социално състояние.

Резултатите са интересни, точни, обективни, ясно изразени, богато онагледени с таблици, графики и цветни фигури. Това дава възможност за бързото и лесното им възприемане.

Обсъждането в рамките на 3 стр. акцентира върху анализиране на собствените резултати и в по-слаба степен в сравняването им с резултатите от другите автори, публикували трудове по същата тема.

Изводите 11 на брой са конкретни, ясни, логично следствие от резултатите от проведените проучвания, оценяващи качеството на живот на болни с ANCA-асоциирани васкулити, лекувани с биологични средства.

Споделям оригиналността и приносите за стойността на представения за рецензиране научен труд.

Споделям и одобрявам препоръката към здравните институции, в случая - Министерството на здравеопазването и Националната здравно-осигурителна каса за достъпност на болните с Микроскопски полиангиит и Еозинофилна грануломатоза с полиангиит (Синдром на Чърг-Штраус) за реимбурсиране на лечението им с Rituximab.

Литературната справка е целенасочена, конкретна, ясна според същността на замислените проучвания, отразява върховите световни изследвания и резултати по темата на дисертационния труд от последните 10 години.

Тъй като авторът се е съобразил с повечето забележки и препоръки, които бях отразил в Препоръката за разглеждането на дисертационния труд на катедрен съвет на Катедрата научно-учебна лаборатория „Социална Фармация“ към Факултет по химия и фармация на СУ „Климент Охридски“ и придвижването му за защита, сега нямам съществени нови препоръки и забележки.

Всичко това ми дава основание да препоръчам на уважаемите членове на научното жури, вписано в Регистъра на СУ „Климент Охридски“ за членове на научни журита под № 5/17.12.2021 г., да присъдят на магистър-фармацевт Цветомир Марио Делийски научно-образователната степен „Доктор по фармация“.

Проф. д-р Златимир Коларов, дмн

16.02.2022 г.
София